

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

22 март 1977 година*

По дело 74-76

с предмет запитване, отправено до Съда на основание член 177 от Договора за ЕИО, от Pretore de Milano (Италия) (III граждански състав), и с което се цели получаване в спора между

Iannelli и Volpi SpA, Милано,

и

Ditta Paolo Meroni,

преюдициално решение относно тълкуването на членове 30 и 95 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н Н. Kutscher, председател, г-н А. М. Donner и г-н Р. Pescatore, председатели на състав, г-н JL Mertens de Wilmars, г-н М. SØrensen, г-н А. J. Mackenzie Stuart, г-н А. O'Keefe, г-н G. Bosco и г-н А. Touffait, съдии,

генерален адвокат: г-н J.-P. Warner,

секретар: г-н А. Van Houtte,

постанови настоящото

Решение

1. С определение от 25 юни 1976 г., постъпило в секретариата на Съда на ЕО на 26 юли 1976 г., Pretore de Milano поставя, на основание член 177 от Договора за ЕИО, различни въпроси, свързани с тълкуването на членове 30 и 95 от Договора.

Тези въпроси са повдигнати в рамките на спор между италиански купувач на внасяни тапети, ответник по главното производство, и неговия италиански продавач, ищец по главното производство, който е включил в неговата сметка част от таксата, която той предварително, при вноса на стоката в Италия, е изплатил на Ente nazionale per la cellulosa e per la carta, наричана по-нататък ENCC, по силата на Закон № 868 от 13 юни 1940 г. (Gazzetta ufficiale (Официален вестник на Италия) № 170, 22.7.1940 г.), на Закон № 168 от 28 март 1956 г. (Gazzetta ufficiale № 79, 3.4.1956 г.) и на министерски указ от 3 юли 1940 г. (Gazzetta ufficiale № 175, 27.7.1940 г.).

2. ENCC е италиански публичноправен орган, предназначен да насърчава и урежда, по-специално с помощта на субсидии, производството на целулоза и на хартия в тази държава-членка.

* Език на производството: италиански.

Голяма част от помощите, за чието управление отговаря ENCC, са субсидии за издателски предприятия на печатни издания, с цел да им позволи да получават на намалена цена хартията, закупувана от фабрики за хартия и използвана за издателски цели.

Дейността на ENCC се финансира от такси, събирани върху целулозата, хартиите и картоните, местно производство, на различни етапи от тяхното производство и търгуване, и върху същите внасяни продукти, при техния внос.

3. Посочените по-горе италиански законови разпоредби позволяват на вносителя, който е платил на ENCC исканата от него такса, да прехвърли част от нея върху крайните купувачи.

За да оправдае своя отказ да заплати тази част, ответникът по главното производство изтъква, от една страна, че схемата за отпускане на помощи, създадена със въпросните законови разпоредби, като цяло е несъвместима с Договора, защото нарушавала член 30 от този договор, така че не би могла да оправдае законно събирането на исканите такси от ищеца по главното производство, нито следователно, да позволи на последния, да ги прехвърли частично на своя купувач, и от друга страна, че сама по себе си спорната такса представлявала дискриминационно налагане на данък, в противоречие с член 95 от Договора.

4. Уместно е да се уточни, че посоченото нарушение на член 30 се извеждало от факта, че предоставянето от ENCC на субсидии на издателски предприятия с цел да им се позволи да получат при по-добра цена вестникарска хартия в съответния период е било подчинено на условието вестникарската хартия да бъде произведена в Италия или внесена от ENCC, с изключение на вестникарската хартия, пряко внесена от друга държава-членка.

Що се отнася до таксата, изисквана от ENCC, нарушението на член 95 от Договора произтичало от обстоятелството, че данъчната основа на таксата е различна за хартиите и картоните или хартиените изделия (между които тапетите), според това дали те са произведени в Италия или са внесени.

5. Поставените въпроси повдигат основно проблема дали един национален съд, от който се иска да се произнесе относно съвместимостта с Договора на система от държавни помощи по смисъла на член 92 или относно някои от техните аспекти, може да вземе под внимание възможно нарушение на членове 30 и 95 и, ако отговорът е утвърдителен, кои са критериите, позволяващи да се установи, в случаи като конкретния, нарушение на тези членове.

Уместно е да се отбележи, че тези въпроси се отнасят до ситуацията, която е съществувала преди промяната на режима на въпросните помощи, изисквана от Комисията по силата на правомощията, които Ж предоставя член 93, параграф 2 от Договора и извършена от италианската държава, считано от 1 януари 1974 г.

По първите три въпроса

6. С първия въпрос се пита дали: „система от субсидии, включваща публичнооправен орган и основана на вътрешна правна уредба, която (за съответния период) позволява

на местните издатели да получават, на намалена цена, вестникарска хартия, произведена само от местни фабрики за хартия, докато вестникарската хартия, внесена от държавите-членки може да бъде закупувана само на пълната Ж цена, поради факта, че не се ползва от никаква субсидия, представлява мярка с равностоен на количествено ограничение ефект за вноса, забранена от член 30 и последващи от Договора за ЕИО”;

Що се отнася до този въпрос е необходимо да се уточни, че от посочените по-горе елементи се извежда фактът, че на него трябва да се отговори, като се има предвид обстоятелството, че в съответния период изключването от получаване на помощи за печата се е отнасяло единствено за хартията, внесена директно, без посредничеството на ENCC.

Вторият въпрос се отнася до факта дали „евентуалната незаконност, по силата на член 30 от Договора за ЕИО или на друг текст на Общността (по-специално Директива 70/50 от 22 декември 1969 г.), на посочената по-горе система от субсидии, като се има предвид фактът, че тази система се финансира от парафискални такси, прилагани върху хартиените изделия, внесени от други държави-членки, прави на свой ред тези такси незаконни – единствено онези, които се събират върху внасяните продукти – като се има предвид, че приходите от тях са предназначени за финансиране на дейност в противоречие с разпоредбите на Договора и следователно незаконна”.

С третия въпрос се пита „дали в случай на утвърдителен отговор на предходните въпроси, правната уредба на член 30 и последващи от Договора за ЕИО е пряко приложима и поражда, за вносителите на изделия от Общността, субективно право да искат възстановяване на внесените такси (и считано от коя дата)”.

7. На тези три въпроса е уместно да се отговори общо:

8. Член 30 от Договора за ЕИО, като забранява всяко количествено ограничение или мярка с равностоен ефект при внос, се отнася, от една страна, до мерките, които забраняват внос изцяло или от части, и от друга страна, както се посочва в Директива 70/50 на Комисията от 22 декември 1969 г. (ОВ L 13, 19.1.1970 г., стр. 29) до „мерки, различни от тези, прилагани еднакво за местните и вносни продукти, които печат на вноса, които могат да се приложат, включително мерки, които правят вноса по-труден или скъп, отколкото продаването на местни продукти”.

9. Колкото и да е широко приложното поле на член 30, то не включва обаче пречките посочени в други специфични разпоредби на Договора.

В действителност, щом като правните последици от прилагането или от евентуално нарушение на тези различни разпоредби трябва да бъдат определени като се има предвид тяхната собствена цел в съвкупността от цели на Договора, тези последици могат да бъдат от различно естество, което предполага необходимостта от разграничаване на съответното им приложно поле, с изключение на случаите, които могат да попаднат едновременно в приложното поле на две или няколко разпоредби на правото на Общността.

По този начин пречките от фискално естество или с равностоен ефект, посочени в членове 9 - 16 и 95 от Договора не попадат под забраната на член 30.

10. Също така обстоятелството, че система за държавни помощи или чрез държавни средства е в състояние, поради единствения факт, че благоприятства определени предприятия или местни производства, да възпрепятства, поне непряко, вноса на сходни или конкурентни продукти от други държави-членки, не е достатъчен сам по себе си, за да се приравни като такава една помощ с мярка с равностоеен на количествено ограничение ефект по смисъла на член 30.

11. Освен това, несъвместимостта на помощите с общия пазар, предвидена в член 92, параграф 1, не е, както е видно, както от член 92, параграфи 1 и 3, така и от член 93, параграф 2, алинея 3, нито абсолютна, нито безусловна.

В член 92, параграф 2 са предвидени не само изключения, но освен това, както член 92, така и член 93, предоставят на Комисията широко право на преценка и на Съвета широко право за приемане на държавни помощи като дерогация от общата забрана в член 92, параграф 1.

12. От всички тези съображения се заключава, че Договорът, като предвижда чрез член 93 постоянното наблюдение и контрол на помощите от страна на Комисията, има предвид, че установяването на възможната несъвместимост на помощ с общия пазар произтича, под контрола на Съда на ЕО, от уместна процедура, чието прилагане е под отговорността на Комисията.

Следователно, частните лица не биха могли, единствено на основание член 92, да оспорят съвместимостта на помощ с правото на Общността пред националните съдилища, нито да поискат от тях да се произнесат, по главния спор или в инцидентен иск, относно възможна несъвместимост.

Тълкуване, до такава степен разширително на член 30, че би приравнило като такава една помощ, по смисъла на член 92, към количествено ограничение, предвидено в член 30, би имало като последица изменение на обхвата на членове 92 и 93 от Договора и би накърнило системата за разпределяне на правомощията, която е приета от Договора с въвеждането на процедурата за постоянно наблюдение, описана в член 93.

13. Забраната за количествените ограничения и за мерките с равностоеен ефект, определена в член 30 от Договора е императивна, изрична и не налага за своето прилагане никаква последваща намеса на държавите-членки или на институциите на Общността.

Тя, следователно, има пряко действие и поражда, по отношение на частни лица, права, които националните съдилища трябва да защитават и то най-късно до изтичане на преходния период, т.е. до 1 януари 1970 г., както е видно от разпоредбите на член 32, алинея 2 от Договора.

14. Аспектите на една помощ, които биха противоречили на конкретни разпоредби на Договора, различни от членове 92 и 93, могат да бъдат до такава степен неразривно свързани с предмета на помощта, че не би било възможно те да бъдат оценявани поотделно, така че техните последици върху съвместимостта или несъвместимостта на помощта в нейната цялост трябва непременно да бъдат оценени чрез процедурата, предписана в член 93.

Положението обаче не е същото, когато е възможно, в анализа на режима на помощите, да се открият условия или елементи, които, макар и да представляват част от този режим, могат да бъдат разглеждани като ненужни за реализирането на нейния предмет или на нейното функциониране.

При последния случай няма основания, изведени от разпределението на правомощията, произтичащи от членове 92 и 93, за да се заключи, че в случай на нарушение на други разпоредби на Договора, които имат пряко действие, тези разпоредби не биха могли да бъдат изтъкнати пред националните съдилища единствено поради факта, че посоченият елемент представлява аспект на помощ.

15. Ако една помощ често съдържа сама по себе си защита, и следователно известна подялба на пазара по отношение на продукцията на предприятията, които не се ползват от нея, това обстоятелство не би могло да предполага ограничителни последици, излизащи извън необходимото, за да може помощта да постигне целите, приети с Договора.

Такова е положението в случая на договорености, посредством които се предоставя помощ на икономически оператори, които се снабдяват с продукти, внесени с посредничеството на държавен орган, но се отказва в случай на директен внос, когато това разграничаване би било очевидно ненужно за осъществяването на целта на посочената по-горе помощ или за нейното функциониране.

16. В отговор на втория въпрос обаче, трябва да се уточни, че съществуването в система за помощи на елемент, който би могъл да представлява мярка с равностоен на количествено ограничение ефект, ненужен за постигането на целта на помощта, не оправомощава националните съдилища да обявят системата от помощи за несъвместима в своята цялост с Договора, нито, следователно, да оценят, само поради този факт като незаконни таксите за финансиране на помощта, на основание, че те финансират помощ, несъвместима с Договора.

17. Следователно на първите три въпроса трябва да се отговори, че: а) член 30 от Договора има пряко действие и поражда, най-късно до края на преходния период, по отношение на лица, които са субекти на правото на Общността, права, които националните съдилища трябва да защитават; б) помощите, посочени в членове 92 и 93 от Договора като такива не попадат в приложното поле на забраната на количествени ограничения при вноса и на мерките с равностоен ефект, определена в член 30, но че аспектите на помощ, които не са необходими за постигане на нейната цел и за нейното функциониране, и които биха били в противоречие с тази забрана, могат да бъдат, поради това, признати за несъвместими с тази разпоредба; в) фактът, че аспект на помощ, който не е необходим за постигане на нейната цел или нейното функциониране, е несъвместим с разпоредба на Договора, различна от членове 92 и 93, всъщност не обезсилва помощта като цяло, нито по тази причина прави недействителна поради незаконност системата за финансиране на упоменатата помощ.

По четвъртия въпрос

18. С четвъртия въпрос се пита дали „в случай на отрицателен отговор на преходните въпроси, забраната за данъчна дискриминация, установена с член 95 от Договора, се отнася и до специалните такси, които се налагат както върху местните стоки, така и

върху внасяните стоки, и приходите от които са предназначени за по-нисшестоящи публични органи, различни от държавата”.

Като се имат предвид отговорите, дадени на първите три въпроса, изглежда уместно да се отговори на четвъртия въпрос.

19. Щом като член 95 от Договора, който се отнася до налагането на каквито и да било вътрешни данъци, фактът, че данък или такса се събира от публичноправен орган, различен от държавата или в нейна полза, и представлява специална такса или такса със специално предназначение, не би могъл да я извади от приложното поле на член 95 от Договора.

По петия и шестия въпрос

20. С петия въпрос се пита дали съществува „дискриминация, забранена от член 95, когато прилагането на посочените по-горе такси върху местен продукт (в конкретния случай тапети) се извършва на облагаема основа, съставена само от цената на хартията, разглеждана като суровина, докато облагаемата основа за прилагането на таксата върху съответния внасян продукт, произтича от неговата обща стойност: като под обща стойност на внасяния продукт се разбира стойността на крайния продукт, посочена във фактурата (следователно съставена от стойността на първоначалната суровина, плюс добавената стойност), увеличена с разходите по товарене, морски транспорт, комисионна, застраховка, транспорт и др., до границата, дори тези разходи да не са включени изцяло или частично във фактурата на продавача”.

Със шестия въпрос се пита дали „в случай, че от отговора на петия въпрос следва, че е забранено налагането на такса по дискриминационен начин, поради по-високата облагаема основа, на която тя се изчислява само за внасяните продукти, член 95 от Договора поражда за вносителите на продукти от страните от Общността субективното право да искат възстановяване на надплатената част от посочената по-горе такса, считано от 1 януари 1962 г., дата на началото на втория етап”.

21. За прилагането на член 95 от Договора, трябва да се вземе под внимание не само процентът на пряко или косвено налагане на вътрешни данъци върху местните и внасяните стоки, но също така и данъчната основа и условията за събиране на тази такса.

Щом като различията в това отношение биха довели до по-високо облагане, на един и същи етап на производство или на търгуване, на внасяния продукт в сравнение със сходния местен продукт, налице би било нарушение на забраната на член 95.

Такъв би бил случаят, ако облагане, изчислено върху стойността на продукта, ако само по отношение на внасяния продукт са взети под внимание оценъчни елементи, които са в състояние да увеличат стойността в сравнение със съответния местен продукт.

Обстоятелството, че администрацията разполага с дискреционна власт, която да Ж позволи, както по отношение на местните продукти, така и по отношение на внасяните продукти, да даде съгласие за намаляване на данъкът в конкретни случаи, не би могло да премахне дискриминацията, несъвместима с член 95.

22. Така както бе решено от Съда, за последен път в неговото решение от 17 февруари 1976 г. по дело 45-75 (Rewe , Recueil 1976 г., стр. 193), член 95 от Договора има пряко действие и поражда за гражданите права, които националните съдилища трябва да защитават.

Следователно, националният съд трябва, в рамките на своята собствена правна система, да определи дали дискриминационно налагане на вътрешни данъци по смисъла на член 95, трябва да бъде считано за недължимо в своята цялост или доколкото то засяга внасяния продукт в по-голяма степен, отколкото местния продукт.

По съдебните разноски

23. Разходите, направени от правителството на Италианската република и Комисията на Европейските общности, които представиха становища пред Съда, не подлежат на възстановяване.

С оглед на обстоятелствата, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред националния съд, последния следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът,

като се произнася по въпросите, поставени пред него от Pretore de Milano с определение от 25 юни 1976 г., реши:

1) Член 30 от Договора има пряко действие и поражда, най-късно до края на преходния период, по отношение на лица, които са субекти на правото на Общността, права, които националните съдилища трябва да защитават.

2) Помощите, посочени в членове 92 и 93 от Договора като такива не попадат в приложното поле на забраната на количествени ограничения при вноса и на мерките с равностоеен ефект , определена в член 30, но аспектите на помощ, които не са необходими за постигане на нейната цел или за нейното функциониране, които биха били в противоречие с тази забрана, могат да бъдат, поради това, признати за несъвместими с тази разпоредба.

3) Фактът, че аспект на помощ, който не е необходим за постигане на нейната цел или нейното функциониране, е несъвместим с разпоредба на Договора, различна от членове 92 и 93, не обезсилва помощта като цяло, нито по тази причина прави недействителна поради незаконност системата за финансиране на упоменатата помощ.

4) Щом като член 95 от Договора, който се отнася до налагането на каквито и да било вътрешни данъци, фактът, че данък или такса се събира от публичноправен орган, различен от държавата или в нейна полза, и представлява специална такса или такса със специално предназначение, не би могъл да я извади от приложното поле на член 95 от Договора.

5) За прилагането на член 95 от Договора, трябва да се вземе под внимание не само процентът на пряко или косвено налагане на вътрешни данъци върху местните и внасяните стоки, но също така и данъчната основа и условията за събиране на тази такса.

Щом като различията в това отношение биха довели до по-високо облагане, на един и същи етап на производство или на търгуване, на внасяния продукт в сравнение със сходния местен продукт, налице би било нарушение на забраната на член 95.

6) Следователно, националният съд трябва, в рамките на своята собствената правна система, да определи дали дискриминационно налагане на вътрешни данъци по смисъла на член 95, трябва да бъде считано за недължимо в своята цялост или само доколкото то засяга внасяния продукт в по-голяма степен, отколкото местния продукт.

Подписи

Произнесено на открито съдебно заседание в Люксембург на 22 март 1977 година.

Подписи